

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Novoletno premišljevanje

Naš korak v novo leto

Svoj korak namerjamo v novo leto. Bral sem nekje, da je novo leto kakor bel, nepopisan list papirja. Zelo mi ugaja ta primera, ker v resnici tako leži pred nami, čisto neznano, vablivo, kakor list belega nepopisanega papirja, na katerega bomo pisali vsak svoj korak, vsak hip svojega življenja in udejstvovanja. — Ljudje imajo navado ob novem letu ugotavljati in naštevati dejanja iz preteklega leta in postavljati programe za prihodnje. Seveda, nekaj drugega je potem — koliko od vseh teh programov in obljub bo realizirano v življenju in dejanjih.

Mi ob novem letu ne moremo postavljati prav nobenega novega programa, nobene nove parole nimamo za novo leto — le stara načela, ki so vodila delo našega gibanja do sedaj in koreninijo v velikem delu našega učitelja dr. Janeza Evangelista Kreka, so pred nami tudi letos in zraven njih vsa dobra volja in pogum, da bomo z njimi šli tudi skozi novo leto z vso odločnostjo, bratstvo pravico in resnico!

Toda ob začetku novega leta se nam misli ustavljajo ob človeku samem. Ob vedno bolj naraščajočem negiranju človekove osebnosti vrednote postaja vprašanje človeka in vseh problemov, ki so z njim v zvezi, vedno bolj važno, in zdi se nam, da bo od njegove rešitve končno tudi zavisela rešitev vseh ostalih tako preteklih in težkih vprašanj, ki mučijo danes družbo, države in narode. Saj vendar na koncu vsega pa le gre za človeka in pojmovanje njegove vrednote in njegovega mesta v dogajanju in prostoru, v katerem se to ali ono vprašanje rešuje.

Poudarili smo že večkrat, da je vprašanje človeka in njegovega osebnega vrednotenja tudi vprašanje realizacije krščanstva in njegovih nauk v nas in v duši vsakega posameznika. Trdno smo prepričani, da bo resnična življenjska dejavnost kljub neštetim organizacijam, kongregacijam in akcijam, ki bi naj zanj skrbele, vendar le v prvi in največji meri odvisna prav od tega resničnega in dokončnega uresničenja krščanstva in vseh njegovih nauk v nas, v vsakem posamezniku. To je skrivnost življenja v Kristusu in s Kristusom. Zdi se, da kljub vsem poudarjanjem nekega kolektivnega krščanstva in življenja (organizirano delo!) po krščanskih načelih, vendarle izvira prav to življenje (ki ga hoče tudi Katoliška akcija) iz vsakega posameznika, ki bo moral v ta krščanski kolektiv resnično krščanskih duš in oseb prinesiti do konca v sebi uresničeno razumevanje krščanskih resnic, kratko krščanstva, in tudi hotenje in trdno voljo po njih živeti. To je brez dvoma tudi osnova akciji, kakor jo ima n. pr. v načrtu danes Katoliška akcija. Pri človeku se torej ob koncu vsega le vse prizadevanje ustavi, kajti resnica je pač, kar smo že nekoč poudarili, da je resnična življenjska zmožnost vsakega gibanja (in krščanstvo je v nekem oziru tudi gibanje, celo veliko gibanje!) od čisto osebnosti realizacije njegovega programa v vsakem posameznem članu tega gibanja.

Tako stojimo prav vsi pred vprašanjem človeka v nas, človeka v vsej polnosti njegove vsebine in spoznanja. Morda je to vprašanje obenem največja skrivnost in obenem tragika modernega časa, ki ni spoznal do konca vrednote in vsebine človeka, tragika vsakega posameznega uda družbe, ki je

V zanimivem času stopamo v novo leto 1939. Prihodnje leto bo zahtevalo od nas veliko. Zahtevalo bo dokaze, če smo zreli za prihodnjo dobo, za čas, ki stoji pred nami.

Važna odločitev bo to za nas, za vse naše gibanje. V letu 1939., kakor kažejo zadnja znamenja, bo za nas odločilno. Dokazati bomo morali, da socialna okrožnica Rerum novarum in ustanovitev krščansko socialističnega gibanja po dr. J. E. Kreku ni bila zastoj, da ves trud naših prednikov, njihov idealizem in njihova požrtvovalnost in žrtve za našo Jugoslovansko strokovno zvezo niso bile brez uspeha. Mar so se zato žrtvovali ti idealni tovariši,

nato pa sama po svojih čudnih nazorih vodila usodo delavstva v najbolj odločilnem času.

Težko odgovornost nosimo vsi, prav vsi, pred zgodovino slovenskega naroda in zgodovino krščansko socialističnega gibanja, katerega 45 letnico bomo obhajali prav v letu 1939. Ali naj prav ob 45 letnici do-

kažemo, močnejše kot naša zvestoba do pokojnega dr. Kreka in njegovih velikih načrtov za srečo slovenskega delovnega ljudstva.

Kajti tu ne gre za razbijanje kakega kluba, ki se je slučajno zbral, gre za delavsko gibanje, ki ima v svoji 45 letni dobi pokazati veliko življenjske sile in tudi opravičenosti do obstoja. Poglejmo le kratko dobo nazaj! Kdo je branil po naših industrijskih revirjih pošteno delavsko borbo, kdo je branil v najbolj zagrizenih socialno-demokratskih gnezdih vrednote krščanstva in spoštovanje do verskega življenja, če ne naši tovariši! Kdo brani vse to tudi danes? Le razgrnimo malo umetno meglo današnjega časa, pa nam bo to tudi jasno. In kaj predstavlja danes naša Jugoslovanska strokovna zveza? Mar ne edino pošteno, stvarno delavsko gibanje, od katerega opravičeno delavstvo pričakuje uspehov in tudi rešitve. In to v času, ko se delovni človek

zastoj ozira po pravici, katere mu, bodimo odkriti, ne bo nihče dal brez njegove lastne in svobodne borbe.

Važna borba se bide danes in ponosni moramo biti, da smo prav mi poklicani v ta vsiljeni boj. Ni važno tu osebno vprašanje, kajti za osebo tu ne gre. V današnjem boju se odloča usoda krščansko socialistične ideje, ki naj sedanjim časom na ljubo izgine v preteklost. Ali naj bo ves trud dr. J. E. Kreka in naših starih veteranov zastoj? Vsi ti so se požrtvovalno in idealno borili za veliko načelo samoobrambe delavstva proti kapitalistični poplavi in njegovi nadvladi. Borili so se za pravico delovnega človeka, za njegovo čast in dostojanstvo. In vi, tovariši, ki ste v tej veliki borbi osiveli, trpeli zanj in doprinesli potrebne žrtve, kaj pravite vi k temu natopanju proti Jugoslovanski strokovni zvezi?

Stopamo samozavestno v novo leto 1939. Vsi napadi naj nas ponovno strnejo v nepremagljivo armado, duhovno in organizacijsko tako enotno, da bo vsak poskus razbitja JSZ-e že vnaprej obsojen na neuspeh. Z novim letom pokažimo, da smo zreli za to borbo. V tem času se pri vsiljenem boju krepimo na znotraj in zunaj, da bo JSZ številčno in gospodarsko močnejša kot kdaj koli.

Ko si želimo med seboj te dni srečno novo leto, se zavedajmo, da bo srečno le tedaj, če si bomo tovariši med seboj in zavedni člani svobodne in neodvisne JSZ-e, ki je edino poročilo boljših časov. Naj bo v novem letu naš največji uspeh rast in procvit naše lepe skupnosti v Jugoslovanski strokovni zvezi.

Naše novoletno voščilo:

„VERUJEMO, DA JE V TEM, IN GLAVNO V TEM, NAŠE VELIKO POSLANSTVO V SVETU: NAREDITI IZ SEBE NAROD, KI BO V VSAKEM POGLEDU SPOSOBNEN ZA BOLJŠO PRIHODNOST, KOT JE SEDANJE TEMNO POGlavJE EVROPSKE ZGODOVINE“. († KAREL ČAPEK)

„Delavska pravica“

šel sam mimo sebe, pa si je vendar na koncu vsega največji tujec in velikan-ska neznanka!

Ustavljamo se ob človeku, ki ni le »modernejši človek«, temveč človek do konca svojega osebnega spoznanja in obenem svojega osebnega in skupnostnega hotenja. Ne človek »nove miselnosti«, temveč človek, v katerem je spoznanje žrtve na Golgoti utrdilo njegovo vsebino in življenjsko stremeljenje in mu dalo svoje neizbrisno znamenje »Cerkve v križanem stanju«. Ob tej skrivnosti, ki je največja med njimi, se začena tudi uresničenje krščanstva in njegovih nauk v človeku, to je tudi življenjska moč našega krščanstva! To je življenje našega krščanstva. In mi vendar vsi tudi danes, ko začena novo leto, hočemo živeti krščanstva in ne

le mrtvih besed, ki bi naj o življenju pripovedovale. Mi vsi hočemo, da življenje, naše resnično dejavno krščanstvo o sebi in s tem tudi o nas samih pripoveduje in jasno govori vsak trenutek našega življenja!

Ob tem spoznanju dobivajo za nas tudi svojo posebno vrednoto vsa sumničanja, ki spremljajo našo pot — v luči Golgote in treh križev na njej dobivajo svojo posebno vrednost in vsebino žrtve in trpljenja, ki je doslej še vedno človeka-kristjana utrjevalo in potrjevalo. Vemo, da je znamenje Golgote in treh križev na njej znamenje vstajenja in velike zmage, ki ni zmaga sile, pesti, tankov in plinov, temveč zmaga resnice, pravice in ljubezni.

In v tem spoznanju si želimo blagoslovljeno novo leto 1939. M. V.

PRIHRANKE

vlagajo delavci v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I.

Z združništvom se bomo mogli delavci osamosvojiti. Zato pristopajmo k našim zadrugam, posebnost k Prvi delavski hranilnici in Delavski tiskarni.

Jože Gostinčar:

Srečno novo leto!

Stara navada zapoveduje, da si ljudje ob gotovih časih izražajo različne želje, po katerih naj bi v prihodnosti živeli v dobrih in srečnih razmerah. Tako želijo in to željo izražajo ljudje posebno o novem letu. Ta lepa navada je razširjena pri vseh kulturnih narodih in stanovih. Tako si želijo sorodniki, prijatelji, znanci, ljudje sorodnih strok itd., vse dobro, katero si poželijo. V tem se kaže neka globoka notranja smisel, medsebojnega prijateljstva in spoštovanja. Razna društva v takih časih prirejajo svečanosti in prireditve, v skupno veselje, bodritev v delu in prijateljstvu.

Tudi naša Jugoslovanska strokovna zveza vrši to dolžnostno navado, ter želi vsemu članstvu in prijateljem zveze, veliko sreče, zadovoljstva in božjega blagoslova v bodočem, sedaj novem letu.

Jugoslovanska strokovna zveza živi zaradi svojih vsestranskih borb za izboljšanje delavskega položaja in ohranjanje pridobljenih pravic v težkih razmerah.

V borbi s kapitalizmom in načelno sorodnimi nasprotniki, si je zaradi vršitve svoje dolžnosti, pridobila dovolj nasprotnikov. So pač ljudje, ki od Jugoslovanske strokovne zveze zahtevajo nekaj, kar že postoji, to je verska solidarnost. Pa ne razumejo, da odškodnina za delo, delovni čas, akordno delo, zavarovanja itd., ne spadajo v solidarnost vere, temveč v posledice verske solidarnosti, katerih pa en del »katoliške« inteligence in pa bogatini ne priznavajo, ker so le teoretični kristjani. Kaj, da bi oni priznali in dejansko poskušali uvesti posledice verske solidarnosti v gospodarsko življenje delovnega ljudstva, to pač ne more biti. Baje brez dejanske verske solidarnosti, kakor pa v smislu krščanske pravičnosti, po navodilih Leona XIII. in Pija XI. ureditev socialnega in posebno delavskega vprašanja. Tu je kamen spodbite, ki ga želi in hoče odpraviti delo Jugoslovanske strokovne zveze. Druga spodbite je pa v tem, da hočejo ljudje, posebno politiki, ki nimajo z zvezo stikov; v njej zagospodariti. Ta gospoda delavstvu ne priznava sposobnosti za vodstvo lastne delavske organizacije. Tu je zopet razdvoj posledica katoliške solidarnosti. Delavec, trpi in kloni tudi tam, kjer je vse tvoje! Jugoslovanska strokovna zveza je družba delavcev, zasnovana po, od pristojne državne oblasti pregledanih in odobrenih pravilih. Po teh pravilih je pa edino od članov po delegatih na obnem zboru izvoljeni odbor, upravičen voditi zvezo. Pa ne samo to, državna oblast ima dolžnost paziti, da se vrši vse v smislu zakona po pravilih; pa tudi vsako društvo, ki je z njenim pristankom ustanovljeno, varovati, dokler dela po pravilih. Seveda je obrekovalje včasih uspešno sredstvo, koga spraviti ob dobro ime. Toliko kolikor so zadnja leta proti Jugoslovanski strokovni zvezi lagali, opravljali, da celo sramotili, in to samo »katoliški«, se ni še kmalu kje dogodilo. Teško je to zapisati, ali je potrebno. Toda tudi te napade je zveza z božjo pomočjo prenesla. Ugotovilo se je pa, da so sloveli na laži. Iz tega se vidi, da ima JSZ pravičen temelj in da pravilno vrši svoje poslanstvo in svojo nalogo; in da jo čuva Bog! Sredstvo sramotnega obrekovalja je krilatice, da so člani sicer dobri (o kako ljubeznjivo), ali vodstvo te zveze je za nič! Pa tudi ne drži. Le pogledite zvezine odbornike, pa boste videli, da daleč prekašajo v dobrih svojstvih, marsikaj patentiran »katoliški« odbor. Le pogledite našega vrlega, premišljenega in močnega predstavnika Srečka Žumra. Neumoren za društveno delo, dober katoličan ter skoz in skoz socialen človek v katerem ni hinavščine! Tako si tudi drugi. Pri vsem obrekovalju mora človek, ki pozna razmere, priti do zaključka, da je za tako postopanje sposoben le izmeček človeštva!

Jadra Jugoslovanske strokovne zveze se v teh viharjih niso pokvarila. Ladja plava po razburkanih valovih z razpetimi jadri, pogumno za znakom kompasa, križa in kladi, naprej; vršča svojo dolžnost do trpečega naroda, domovine, vere in države!

Ne obrača se preveč nazaj, da ne postane solnat steber. Gleda pa v novo leto s trdno vero in polnim upanjem, da ji bo v težki, toda pravični borbi za dostojno življenje, svobodo in veljavo delovnega ljudstva pomagal Bog. Delovno ljudstvo, posebno delavci, ki ste člani Jugoslovanske strokovne zveze, pa v novem letu zavijajte ro-

Misli na Ivana Cankarja

Skoro neopazno je šla mimo nas obletnica smrti, našega največjega borivca za pravice ponižanih in razžaljenih, Iv. Cankarja. Dvajset let je že minilo od kar je zatisnil oči sam zase opljuvan in zasramovan in vendar tako čist in svetel, da danes sleherni Slovenec s spoštovanjem izgovarja njegovo ime. Svoje življenje je zaključil v revščini

in bedi, ko je moral trpeti pomanjkanje kruha, ko skoro ni imel kam bi glavo položil. Vse njegovo življenje od začetka do kraja, do prezgodnjega konca je bila ena sama nepretrgana borba za človeške pravice, za dostojanstvo človeka. S svojim delom je dokazal, da je pravica na strani revnih, na strani ponižanih in teptanih, da so ti vredni življenja prav tako kakor oni, ki jim vsega ostaja.

Z veliko pisateljsko sposobnostjo in močjo nam je orisal like naših najbednejših življenj in jih osvetlil z resnico. Ni pljunil na nje ni gledal na

nje s posmehom od strani in ob njih zdihoval s pomilovanjem: »Je pač tako, ker drugače biti ne more!«

Ne! On se jim je približal, prodiral v njih duše, saj je sam živel življenje njim enako. Zakopal se je v življenje globoko, do dna in iz tega gnilega dna je izkopal resnico in je pripovedoval s čudovito močjo preprosto in nepotvorjeno, tako kakršna je bila. Sam je rekel: »Ne v areni literature, v areni življenja sem stal.«

Ivan Cankar je dokazal, da so ljudje, ki jih je opisoval vredni življenja, da je resnica strašna, a trpe in mogočno, da kriči vseh povsod, ki so jo tolikanj žejni vsi njegovih, od grešnika Lenarta pa do hlapca Jerneja.

Borba za pravico in resnico je bila glavni smisel njegovega dela. Opisoval je nesrečne propadle ljudi, mnoge ki so padli najdalje ne po svoji krivdi, temveč po krivdi vladajoče družbe. Dokazal je, da v njih še tli lučka poštenja, da je v njih srcih še moči za pošteno življenje, ki ga dostojno živeti ne morejo. Z vsem svojim talentom je zabrusil v obraz vladajočemu razredu vso hinavščino in stremušstvo, nemoralno in krivico, ki jo ta uganja nad delovnim ljudstvom.

Na njegove odkrite besede so pljunili in Ivan Cankar je dobival za svojega življenja brce od tistih ljudi, ki so mu po njegovi smrti postavljali in odkrivali spomenike.

Njegov najmočnejši glas pa je veljal svobodi. Cankar je bil prepričan in vsak čas je izpovedoval, da bomo brez svobode ostali še naprej majhni in teptani. Klical je da brez svobode ni življenja. Svoboda pa je taka stvar, da jo je treba posebno na kočljivih mestih, kjer gre za nadoblast v vojski, močno držati, da ne uide.

Cankarjev duh in njegova odločna volja danes prešinjata delovno ljudstvo v borbi za dostojanstvo človeka, za pravico in svobodo. Delavci smo Cankarju hvaležni za njegovo veliko delo, ki ga je opravil slovenskemu delovnemu človeku, ko ga je moralno postavil na najvišje mesto, ki kakor svetel plamen gori in ne bo ugasnil.

Stanko.

Jože Jurač:

Proslava

Za dvajsetletnico smrti je prišel po neki cesti Ivan Cankar. Ljudje sicer še ne vedo dobro povedati, kje je bilo, ali na Dolenjskem ali v Prekmurju, na Koroškem ali v gorenjskem kotu. To naposled res ni važno, če živimo v prepričanju, da je Cankar res hodil po Slovenskem, in sicer po neki dolgi, beli cesti.

Ves je bil zavil v svojo pelerino. Klobuk mu je sedel globoko na čelu, izpod katerega si le težko videl njegov zamišljen obraz. In čisto sam je šel. Na tej samotni cesti še ni bilo potrebnega, da bi od časa do časa dvignil pogled in premeril razdaljo; lahko je zastran tega mislil na leto 1915, ko je govoril o tem, kar je danes že resnica, kar pa še ni videl s svojimi živimi očmi. — »Moj narod«, je naposled nekam tiho vzdihnil in končno le dvignil svojo glavo. Pogledal je naprej po dolgi cesti, ki pelje v mesta, v vasi, v lepe gozdove in bogata polja. In povsod tam živijo moji ljudje, si je mislil. Tedaj je zazarel od veselja. Glej, slovensko ljudstvo! — To so tisti, ki so mojih let in že legajo spat, in tisti, ki rastejo in katerim govorijo, da sem bil največji med klicarji pravice in svobode...

Ljudje, ki so stali ob cesti, na voglih hiš, ob plotovih, so videli moža, Ivan Cankar je! — Prileteli so otroci, se ustavljali ob cesti, možje starci so nekam neverjetno skomignili z rameni in naposled pogledali v smer, od koder naj bi prišel. Prišli so potem še hlapci, bajtarji, dekle, uradniki in fabriški delavci. Ivan Cankar gre. — Le nekaj

kava in z vso močjo delajte na to, da se članstvo v prihodnjem letu krepko pomnoži in da bodo tudi dobro poučeni o delu JSZ, ter da ne postanejo cincarji.

Širite tudi vaš list »Delavsko pravico«, ki je edino resen zagovornik in borec krščanskega socialističnega delavstva med Slovenci.

Torej tovariši, glave pokonci ter z delom za delavsko obrambo, v zaupanju v Boga in sami sebe, korakajmo v srečno in blagoslovljeno novo leto 1939!

jih je bilo, ki so se temu smejali! Tem je bilo videti, da nimajo kaj, če Cankarja prištevamo k velikim Slovincem, saj to se vse lahko reče — in kdo bi imel kaj proti temu? Da bi pa danes od nekega prišel, se jim pa zdi le preveč odvisno, zdaj, ko smo si vse tako lepo uredili, naj bi prišel spet s svojimi zbadljivimi besedami, s svojim obiranjem. Toda če že gre, potem naj pride kot sanjač. Ivan Cankar — naš veliki sanjač! Tudi to je lepo! Tista bolesta beseda, ki gane dijakine! Kot tak bi res imel prostora, če je že res, da od nekega prihaja.

Ko pa je to Cankar slišal, je na mah dvignil glavo. Odkod to? se je vprašal. Ko da so njegove oči nerodne, je začel razgledovati. Kakor da je pred očmi pajčevina, se je trudil pogledati jasneje in razločneje.

Potem pa je le spoznal, da je pred njim slovensko ljudstvo. Obstal je. Brez besed so legli njegovi pogledi zdaj na tega, zdaj na onega. Potem pa je vrgel vprašanje med nje: »Kako je, bratje?« — Vsi so se samo gledali in nihče ni odgovoril. Mož ob cesti pa bi tako rad slišal besedo, pa naj bi jo izgovoril otrok ali starec. Šel je nekaj korakov bliže in pokazal se je kot brat. »Kako je?« je spet ponovil. Tudi sedaj mu nihče še ni nič odgovoril.

»Ljudje božji, Ivan Cankar sem!« je raztegnil roke, kot bi hotel objeti okoli stoječe. Tedaj so ljudje oživeneli... In iz nekega, menda že prirojenega strahu, so rasli v zaupljiv smeh in so se približali.

»Nismo vedeli, kdo ste. Na vprašanje: Kako je, bratje? danes ni lahko odgovoriti; zamerijo ti, če vsega ne hvališ, še slabše pa je, če godrnjaš... Sicer pa: saj vidiš, Ivan Cankar, kako je...«

Predmestni otroci so že bili zbrani okoli njega, silili pa so še vsi ostali: bilo je, ko da so žejni nečesa, kar ne dobiš zlepa.

Iz srede je nekdo kljub vsemu začel: »Saj vidiš, da sem že mož. Vprašal si, kako je z nami. Z menoj je tako, da sem se pravkar zjokal zaradi svojega prepričanja. Res! Veš, Ivan Cankar, danes prepričanje ni nič kaj vredno, časi so taki, da bi ga moral na vsaka

štiri leta spreminjati... Pravimo in tožimo sicer, da nam manjka značajev, od časa do časa pa je zopet preskrbljeno, da se značaji ubijajo kakor nečedna golazen.

»Toda, to je gorje«, je začel nekdo drugi, na katerega se je Ivan Cankar koj ozrl. »zaradi kruha sem videl že toliko hinavskih obrazov, že toliko ponižanj na drugi strani, tekmovanja in preziranj, da bi zakričal v vso to duševno revščino in zmedo... Pa pravijo, da se ne da pomagati; tisoč in tisoč je izgovorov, še več pa zahrbtnih klevet, ki kažejo čisto druge obraze!«

Ženska je bila, ki pove Cankarju, da ji je vse eno, kje bi dobil njen mož za služko. Najprej je šel k našim, pravi, potem pa se je obrnil na druge, katerim pravimo, da so tuji, in so pogostokrat boljši od naših. Zato nam tudi ni več za to, za kar naj bi se navduševali, kar naj bi hvalili ali za kar naj bi se morda celo žrtvovali.

Kakor da je čisto sam na cesti, je neki otrok iz srede z veliko prošnjo v očeh dvignil proti Cankarju svojo suho roko, v katere koščenih prstkih so bile uvele rože: »Gospod, zemljo si bom kupil!«

Ivan Cankar, poslušaj, vedno več ti vedo povedati. Vse so same tožbe, ki ubijajo tvoja svetla prizadevanja. Po dvajsetih letih ni nič drugače! Za pravičnost si zastavil pero, za svobodo prepričanja si dvignil svoj glas, za poštenje in čast si živel življenje, ki je bilo vse ljudstvu posvečeno — danes pa čuj tožbe, ki niso nič manjše! O! Proslavili te bomo že za dvajsetletnico smrti, to že, povedali bomo celo, da si velik in nesmrten — to bo pa tudi vse in ničesar več. Da bi bil zaradi tega en kruni Kralj na Betajnovi manj, da bi bila dana samo enemu hlapcu Jerneju pravica — kaj! Za dvajsetletnico je še več Kraljev in še več vpitja zgaranih brezpravnih ljudi!

Ob cesti, kjer je Cankar prišel skupaj s to zemeljsko družino, stoji še vedno med njimi. Brez besed je, samo poslušaj in strmi. Poslušaj tožbe svojega ljudstva, strmi nad časom in življenjem v njem.

Da je Cankar nekje na Slovenskem, je prišlo že na ušesa mest. Pa glej: malo jih je bilo, ki so rekli, da pojdejo gledat, zelo malo; največ jih je bilo, ki so se tej novici smejali, ki so se namrdnili ob tem bedastem pripovedovanju. Tega bi se bilo treba! Preneumno! Saj imamo njegovo kompletno izdajo, zbrane spise — on pa naj v miru počiva, saj je svet tako zadosti vznemiril! In Cankarju tako ni kazalo priti v mesta; moral se je nekje tam zunaj posloviti, potem ko je poslušal do kraja okoli stoječe.

In drugi dan že ni bilo več res, da je hodil za dvajseto leto svoje smrti Cankar po Slovenskem. Hvala Bogu, da ni res! Le kdo si je dovolil tako nerodno šalo...

In na vsem Slovenskem smo tisti večer priredili spominske slovesnosti. Naš veliki klicar! Naš neustrašni! Veliki glasnik teptanih! Zagovornik lačnih in ubogih! Da: še naš največji Slovenec! Naš Ivan Cankar...

On pa spet spi naprej... Tako je najbolje: spečega in sanjajočega te imamo najrajši... Ob pogledu na te bomo vedno poudarjali vse to, kar si bil, in pri tem bomo pobožno in tiho rekli, da le danes ni nobeden tebi enak. S prstom bomo ponosno kazali na dvajset lepih knjig, živeli pa bomo tako, da bodo nekoč še tvoje natisnjene besede kričale kakor da so zblaznele!

Da te le ni več! Slava tvojemu spominu! Gledajoč v svobodo in enakopravnost, hrepeneč po veličini človeka, pravičnosti in poštenja si legal v slovensko zemljo, v kateri še danes sanja, da je vse tako, kakor si želel. Kako sladko ti mora biti!

Ni lepšega darila za god ali poroko tovariša ali tovarišice, kot lepa knjiga. Pišite takoj »Delavski založbi« v Ljubljani, da vam pošlje prospekt in cenik knjig, ki jih ima še v zalogi. — Celotno zbirko lahko dobite tudi na obroke.

PRILIKA za tiste, katerim kolo služi za vsakdanjo potrebo! Dürkopp, Victoria, Wanderer so trpežna in močna kolesa, katerim smo znižali cene tako, da smo omogočili vsakomur nabavo. Izplača se vam priti na Jesenice v trgovino

MARIJA KRAŠOVEC

nasproti kolodvora
Naše geslo je: Dobro in poceni!

Ob koncu leta 1938

Topovi, tanki, vojaki, strojne puške vedno bolj polnijo naše izložbe za Miklavža in božične praznike. Razsvetljena izložbena okna vabijo nedolžne otroke, da si ogledujejo te nedolžne igrače, ki jih starejši gledajo bolj z nezaupanjem in jim spomini na polpreteklost postajajo neprijetni. V neprijetnem nasprotju so te otroške igrače z zelenim mahom in z belimi ovčami obloženi jaslami, na katerih plavajo napisi: Mir ljudem na zemlji.

Tudi pogled po svetu nam kaže podobo, da letošnji božični prazniki miru niso minevali v tistem miru in brezskrbnosti, kot bi si jih človeštvo želelo. Na dveh koncih sveta so pokali topovi in strojnice, umirali ljudje, stradali otroci in žene ter vzdihovali begunci brez strehe in hrane. V Palestini teče kri Arabcev, Judov in angleških vojakov. Na Kitajskem je divjala vojna in na Španskem je že drugi Božič potekel med bobnenjem topov in pokanjem letalskih bomb. Evropa je sicer ostala obvarovana pred vojno, ki je ob koncu letošnjega poletja grozila vzplamteti nov svetovni požar. Toda ostala je nemirna in vsaka nova mirovna pogodba ter vsaka novo začrtana meja nosi v sebi že klice po novih zapletljajih in maščevanjih.

Kaj se kuha?

Prvi kuhar laži je bil hudič. S to čorbo je ogoljufal najprej Evo. Ta gospa Eva te skrivnosti ni ohranila zase, ampak jo je na način klepetulj oddala najprej svojemu možu Adamu. Seveda je Adam podlegel Evi in nesreča je bila tu. Oba sta okusila prepovedan sad in padla v nesrečo. Če se vprašamo, zakaj so oča hudič izmislili laž, odgovor ni težek. Može je dobro vedel, da z resnico ne bo nikogar mogel ogoljufati in pridobiti zase. Samo eno sredstvo si je izbral: laž. Laž ima dvoje glavnih in vidnih lastnosti. Prvič pokaže resnico v umazani in sumljivi obliki, drugič pa sebe zavije v najlepšo obleko resnice in se napudra z goljufijo. Kaj je sposobna narediti laž, nam priča primer Judeža Iskarijota. Bil je Gospodov apostol in spremljevalec. Ker ni bil pošten in je bil nagnjen k požrešnosti, so ga za trideset srebrnikov kupili sovražniki Kristusovi, da je postal izdajalec svojega učenika, in sicer z lažnim poljubom. To je največji in najgrš zločin, kar jih pozna človeštvo.

Po tem vzorcu delajo sedaj nekateri proti Jugoslovanski strokovni zvezi. Pri tem delu jim pomaga tudi »katoliško« časopisje.

Zanimivo je, da nihče ne more navedi kakega tehtnega vzroka za gonjo proti Jugoslovanski strokovni zvezi. — »Člani so dobri, treba je spremeniti le odbor.« Če jih vprašate, katera oseba v odboru ima nad seboj toliko grehov, da jo je treba vreči ven, pa ne dobite odgovora — ker je ni!

Obrekovalcem Jugoslovanske strokovne zveze, pa naj bodo kateri koli, povemo, da zveza in njena podružnice ter funkcionarji delujejo na podlagi od pristojne državne oblasti potrjenih pravil. Povemo jim tudi to, da po teh pravilih nihče razen odbora nima pravice voditi delovanje organizacije. Državna oblast sama je pa seveda poklicana, da varuje delovanje vseh društev, ki so ustanovljena po od nje potrjenih pravilih in se jih tudi drže. Kdor želi ali nasvetuje, naj oblast posega v društveno delovanje drugače, kakor je določeno v pravilih, ga je treba smatrati kot poniževalca državne oblasti same.

Vsa društva, ki imajo strokovno gospodarski in finančni značaj in to tudi vršijo, so obenem tudi podpora oblasti pri delu za blaginjo ljudstva.

Končno je pa proti nasprotniku, ki hoče koga iz hudobnega namena uničiti, potrebna samo obramba. Tega naj se drži tudi JSZ v zavesti, da je vsak prepir s hudobnimi in nespametnimi ljudmi brezpomemben.

Jože Gostinčar.

Madžarska je nezadovoljna s premajhnim plenom pri delitvi češko-slovaške države ter pošilja teroristične tolpe čez nove meje. Vzbuditi hoče s svojimi nemiri v svetu videz, da hoče še več Slovkov in Ukrajincev pod Madžarsko, kot so jih dobili že doslej.

Veliki zapadno evropski državi Anglija in Francija nimata časa, da bi se prehudo vznemirjali nad skrbmi, ki jih imajo vzhodno in južno evropske države. Med tem ko Nemčija ureja svoje zunanje politične pridobitve iz letošnjega leta je nastopila tudi Italija. Doslej je zvesto podpirala Nemčijo pri njenih zunanje političnih nastopih. Sedaj hoče tudi ona razširiti svoj imperij in čaka na podporo Nemčije. Italija je postavila svoje zahteve po afriški zemlji, ki leži ob obalah Sredozemskega morja in ki je sedaj v oblasti in izkoriščanju Francije. Italija hoče francosko zemljo: Korsiko, Tunis, Džibuti, Somalijo. Italija hoče imeti tudi v Španiji svojo odločilno besedo. Italijanske zahteve so razburile vso Francijo. Razburile pa so tudi Anglijo. Ako se izpolnijo te zahteve Italije, potem je pot francoskim ladjam v njihove kolonije zastavljena z italijanskimi bojnimi ladjami. Ravno tako pa je presekana tudi pot angleškim ladjam, ki vozijo skozi Sredozemlje v angleške kolonije, na račun katerih se bogati današnja Anglija.

Ko so se letos reševala (recimo reševala) težka in usodna evropska vprašanja, takrat smo poleg vodenih diplomatskih izjav slišali sem in tja tudi resnične toda trpke besede, da »interesi zapadnih velesil niso naravnost prizadeti« pri preusmerjanju Srednje Evrope. Toda te besede so bile izraz velike šib-

kosti zapadnih držav. Vedno jasneje se kaže, kako težke udarce prizadevajo tem »interesom« ni hlajji osi Rim-Berlin bodisi v jugo-vzhodni Evropi in Sredozemlju, bodisi na zahodu ali pa v Aziji.

Obema državama se v skrbi za miren razvoj dogodkov po svetu pridružuje še Amerika. Vse tri države so po letošnjem monakovskem miru pomnožile svoje oboroževanje. Skrbneje pa so se obenem začele zanimati za stališče manjših držav in iskati zavezništvo. Naglo in ogromno oboroževanje Francije, Anglije in Amerike so najbolj značilno znamenje, na kako šibkih temeljih stoji danes mir. Silna delavnost in nervoznost diplomacije so drugi znak, da se za zavesami zunanje političnih kabinetov skrivajo težke skrbi za bodočnost. Pomirljive izjave zunanjih ministrov spremljajo tudi tihe grožnje na eni in drugi strani. Čim se uredi »na miroljuben način« en zapletljaj, že nastaneta iz tega dva nova. Najbolje smo to videli ravno v zadnjem letu, ki je sicer rešil

Evropo in svet miru, obenem pa odprl še večje število novih ognjenikov.

Lanskoletni pogled na leto 1937. ni bil dosti obetajoč. Potekel je v velikem oboroževanju vseh držav in v treh vojnah: abesinski, kitajsko-japonski in španski. Tudi pogled na Evropo in po svetu ob koncu leta 1938. ni razveseljiv. Oboroževanje se nadaljuje in narašča. Delovno ljudstvo se ne more posvetiti koristnemu delu za zboljšanje svojih življenjskih pogojev. Služiti si mora kruh z izdelovanjem orožja, ki bo nekoč padalo po njem. Mirno sožitje med narodi je vedno bolj težko in vprašanje, ki razburja kri, vedno več. Obenem pa so življenjski pogoji delovnih ljudi vedno težji. Nemir je doma na mejah, med narodi, nemir je potlačil tudi svobodoljubnega človekovega duha, ki mora ostajati utišen pod silo razmer. Optimist mora biti le oni, ki meri svet po svojih željah in si ga riše kakor naj bi bil. Kdor ga gleda kakor je, je upravičeno poln skrbi. Lepe besede zakrivajo nelep dejanja, za palmovo vejo miru je skrit bojni meč. Tako nam je potekalo preteklo leto, s skrbjo je napolnjena tudi bodočnost.

V novem letu 1939

želimo vsem članom in prijateljem našega gibanja globoke vere v zmago pravice, vztrajnosti in moči v časih preizkušnje.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Rudarjevo novo leto

se tudi tega zakona opravičeno bojimo, ker bo centralističen in za slovenske razmere neprimeren.

Država je v preteklem letu nekaj storila za rudarje s tem, da je delno uravnala starostno zavarovanje z ustanovo državnega fonda za kritje rudarskih pokojnin. Poslabšalo pa se je zavarovanje glede čakalne dobe in nezgodne rente še zaposlenim pohabljenem. Zakonodajalec je pri novem pravilniku bratovskih skladnic prezrl, da je doba 35 let in 60 letna starost za rudarje prevelika, ker je delo pod zemljo težje in napornejše kot kjer koli zunaj.

In naši pogledi v prihodnost?

Verjetno je, da se bo rudarska produkcija v letu 1939. še večala, zaradi česar bo tudi rudarsko delavstvo v večji meri zaposleno. Na novo bo sprejetih najbrž kvečjemu toliko delavcev, kolikor bodo razni upokojenci izpraznili mesta. Večji del rudarskega naraščaja pa ne bo mogel do kruha. Vsi ti bodo prisiljeni iskati si kruha drugod.

Kaj pa naj stori zaposleno rudarsko delavstvo? Moraló se bo spoprijazniti z modernim rudarskim poklicem. Navaditi se je treba stroju: kramp in lopata bosta šla v kraj. Rudar se mora izobraziti, spoznati tehniko, gospodarstvo, socialno politiko. Postati mora gospodar na domačem ognjišču, dobro gospodariti s svojim zaslužkom. Zavedati se mora, da je delavec, biti dober družinski oče in pobornik za delavske koristi.

Kako naj to dosežemo? Za to je potrebno široko duševno obzorje, ki ga pa more delavec dobiti le v strokovni organizaciji. Delavec brez strokovne organizacije je le suha veja svojih sodelavcev za prihodnji delavski stan.

Ali je rudar doslej tako delal? Lahko rečemo, da ne. Pričakoval je rešitve od drugod, svoje delavske dolžnosti pa zanemarjal. Bil je brez strokovne organizacije, zabavljaj čez njo in govoril, da mu nič ne koristi. Končno je

pa le spoznal, da si sam ne more pomagati in da le v skupnosti nekaj pomeni. Veliko jih je pa še takih, ki še danes ne verjamejo, da je vedno bilo in vedno bo tako, da si more delavec pomagati le s skupnim naporom.

Ob vstopu v novo leto si moramo postaviti tudi nove smernice: Vziveti se moramo v nove razmere, novo delo. Ne zanemarjamo svoje strokovne organizacije, saj ona nudi delavcu znanje, ga dviga, zanj posreduje, sklepa kolektivne pogodbe itd.

Posebno pa to dela Jugoslovanska strokovna zveza, pri kateri je organiziranih že veliko rudarjev. Ona je svobodna delavska organizacija, ki se bori brez izjeme proti vsemu, kar bi delavstvu škodovalo. Ona je sad Krekovega dela, zato tudi napreduje in se krepi.

Rudarji, napravimo ob začetku leta tak sklep in se po njem ravnamo. In novo leto bo za nas boljše! F.K.

Trbovlje

Odbor skupine rudarjev JSZ naroča vsem blagajnikom, da pri pobiranju članarine za januar izterjajo vso zastalo članarino iz leta 1938. Pobero naj se članke legitimacije in oddajo glavnemu blagajniku v pregled. Vse, ki dolgujejo članarino, naj opomnijo na določbo pravil, da prenehajo biti člani, če ne plačajo članarine. S 1. januarjem bo odbor izključil vse, ki mislijo, da jim ni treba plačevati članarine.

Vse člane opozarjamo, da si pri odboru oskrbe kolektarke in članke znake. Znak mora imeti vsak član, kolektarček je pa za vsakega delavca nujno potreben. Zaupnike opozarjamo, naj čimprej skličejo sejo, da se pripravijo za občni zbor skupine, ki bo 19. januarja 1939, kar je le kratka doba.

Vsemu članstvu želi odbor srečno in veselo novo leto in jim kliče: S krščanskim idealizmom na delo!

V nesebičnosti je naša rešitev

Društvo, organizacija, zadruga ali kakršna koli ustanova se more povoljno razvijati trajno le, ako ima med svojimi člani nesebične značaje, predvsem pa še nesebično vodstvo. Prav tako je pa potrebno, da imamo nesebične ljudi tudi v raznih javnih zastopstvih, n. pr. v občini, deželi, državi itd. Mislim, da ne bo nikdo zanimal, kako silno važno je in kako koristno, da se uveljavijo prav povsod ljudje, ki ne iščejo časti, slave ali dobička, ampak taki, ki se žrtvujejo za stvar za katero so postavljeni za ljudi, za katere so določeni.

Mali ljudje, oni ki so potisnjeni nekam k tlom, rabijo prav posebno ljudi, ki se zanje zavzamejo, ki se žrtvujejo in to prav v vsakem času in ob raznih okoliščinah, naj bo to prijetno ali pa združeno s trpljenjem. In med te male spada v prvi vrsti ravno delavec, ki ne prodaja na trg pridelka, ki mu ga je rodila zemlja, ne izdelka, ki ga je izoblikoval iz surovine, ampak prav samega sebe daje na razpolago. Ker pa za to kar prodaja ne prejema navadno tega, kar mu po pravici pripada, zato se mora mnogokrat boriti. V borbi, ki jo vodi za zboljšanje svojega položaja, pa se zgodi, da delavstvo uspe včasih popolnoma, včasih delno, včasih pa celo propade popolnoma. Del vzroka, ako delavstvo ne uspe je gotovo na strani podjetja. Toda še večji vzrok pa je navadno na strani delavstva. Tam namreč, kjer je delavstvo vzgajeno v nesebičnem duhu z geslom: Vsi za enega, eden za vse, tam navadno uspe. Koder pa mu te vzgoje manjka, tam je nevarnost, da ne vztraja v borbi in zato tudi navadno podleže.

Žal, da je še velik del delavstva silno sebičnega. Ne samo to, ampak tudi v vodstvo raznih delavskih gibanj se vtihotaplja včasih ljudje, ki jim ni na tem, da bi koristili, ampak da žanjejo čast ali pa celo osebni dobiček. Taki primeri se pojavljajo zlasti takrat, kadar je prijetno vedrati v kaki protežirani organizaciji. Pred leti smo to jasno videli. Menda se to opaža že tudi danes.

Bogataši rabijo za svoje namene, to je zato, da strejo delavsko moč razne slabosti, katere si kupijo z obljubo na boljšo službo, s stalnostjo službe, da tudi s suhim denarjem. Taki ljudje, ki so gotovo sebičneži prve vrste, včasih dolgo varajo delavstvo, zlasti še, če imajo nekaj zmožnosti in zvižčnosti. Ako delavstvo pravočasno ne spregleda, lahko zaradi takih zavajalcev trpi ogromno škodo. Oni, ki imajo denar, moč, gradijo torej na slabosti, na tistih, ki so delavstvu tako silno škodljivi. Taki ljudje niso prišli do nekih vodilnih mest zato, da bi koristili, ampak so se vsilili zato, da žanjejo na račun v škodo delavstva.

V življenju se pojavljajo še druge vrste zastopniki ali vodilni ljudje, takozvani drobtinčarji. Kljub temu, da

vejo, da bi v našem primeru za delavstvo mogli priboriti nekaj, kar ima svoj smisel, se zadovoljijo s tem, kar gospodje milostno dajo. Onim, kateri so jim poverili nalogo, da jih zastopajo pa zgovorno dokazujejo, da nima smisla boriti se za to, kar bi bilo pravično, ampak je za enkrat kar lepo to, kar so dobili. Tudi take ljudi, drobtinčarje, imajo oni, ki imajo bogastvo in moč radi. Tudi taki ljudje navadno uspejo pri tistih, katerim so prijetni s kakimi osebnimi zadevami.

Imamo pa še slednjič ljudi, ki so dosledni in zahtevajo za male ljudi, zlasti za delavstvo to, kar mu po pravici pripada. Taki bogatim in mogočnim niso prijetni, delavstvo pa se jih mora okleniti; da stremeti mora za tem, da jih bo imelo vedno več. Njih delo je težavno zaradi tega, ker sebičneži, zlasti taki kakršne sem zgoraj označil, nasprotujejo in hujskajo. Da koritarji vrše to podlo nalogo je razumljivo, in sicer enkrat zato, ker so jim nesebični značaji že po njih dejanjih brez besed izpraševalci vesti, drugič zato, ker so prepričani, da bodo delavstvo dobili le z zvižčo, namreč takrat, ako se jim posreči podminirati prej navedene in tretjič zato, ker se tako prikupijo onim bogatim in mogočnim, da bodo lahko pobirali drobtine z njihovih miz.

Sebičneži nočejo ali pa tudi ne morejo razumeti, da so na svetu še ljudje,

Minister dr. Miha Krek o JSZ

»Slovenski delavec« poroča, da je obiskal minister Krek v nedeljo 17. decembra tečajnike ZZD, in jim držal govor. O tem bomo v glasilu ZZD:

V svojem govoru je g. minister poudaril pomembnost tečaja glede na sedanji položaj, ko se nahaja JSZ v razsuli. Omenil je svoje izkušnje iz svojega udeleževanja v strokovnem gibanju slovenskega krščanskega delavstva, v katerem so se pred 15 leti začela pojavljati protinarodna razpoloženja, ki so končno privedla do izstopa slovenske katoliške orientiranega delavstva iz vrst JSZ in do ustanovitve ZZD. Gospod minister je nazorno prikazal demagogijo »krščanskih« socialistov, ki so se slično marksistom vedno poskušali prikazati kot prvorodnejši slovenske delavske skupnosti, medtem ko so njih dejanja kazala v nasprotno smer.

Šele državnozbornske volitve so jim vrgle krinko raz obraza, ko so šli voditelji JSZ odkrito proti narodni skupnosti in v svojem meglenem naperu celo mislili, da jim bo tja sledilo krščansko delavstvo, ki je bilo iz tradicije in nepoučenosti ostalo v JSZ. Članstvo JSZ je sedaj jasno spregledalo in zato zapuščalo lažnikrščanske voditelje. Dotlej, je poudaril g. minister, ZZD ni šla v odprt boj proti JSZ ravno zaradi tega,

je, ki kako stvar vršijo zastoj, ki se žrtvujejo za nekaj, kar jim ne more prinesiti plačila. Zato si izmišljajo, da pač ta in oni dobiva od nekega plačilo ali vsaj bogate obljube. Le ožji sodelavci te morda razumejo, drugi ne.

Za nas vsakega posameznika ni važno ali žanjemo za delo, za žrtve uspeh ali ne. Ali delo kdo priznava ali ga pa celo graja. Mi vemo, da bo On, ki je obljubil poplačati celo kupico vode, ki jo boš dal bližnjemu, bogato poplačal vsako dejanje, izvršeno iz nesebičnega namena. Za nas je to dovolj. Zato nas to, da je težko biti nesebičen, ne sme plašiti. Ko ob koncu leta grebeš nazaj po mislih in dejanjih, po zaprekah in nasprotovanju, ugotoviš, da je bilo v letu polno težav, imaš pa veselo zavest, da si po ugotovitvi: Nesebično delovanje je nujna potreba, storil svoj dolžnost in še sklenil v nezmanjšani meri delovati tudi v bodočem letu.

Ugotovili smo, da je za malega človeka nesebičnost silno važna. Zato bodi naš sklep ob vstopu v novo leto: Kjerkoli imamo vpliv, naj bo naša naloga, da vzgojimo ljudi zlasti pa mladino za nesebične borce. Že v družini. Ko otrokom, ki gredo v šolo dajemo kruha, sadja itd. ne govorimo: Glej da boš sam pojedel, da ne boš drugim dal. Tako se vzgajajo sebični slabici, katere si bodo lahko kupili bogataši. Kdor more naj vsaj ob posebnih prilikah daje otrokom dva kosa, s pripombo, daj enega onemu, ki je lačen in nima kruha. Tako dejanje s primerno razlago daje otrokom temelj za poznejše nesebično delovanje.

ker je bilo v njej včlanjeno pošteno krščansko delavstvo. ZZD zato ni hotela razbijati njegovih organizacij, ker je doslej skoraj izključeno postavila svoje edine le med delavstvom, kjer še ni bilo organizirano. Ker pa JSZ sedaj razpada, je dolžnost ZZD, da vse to razočarano delavstvo strne v vrstah ZZD.

Dolga leta se je vodil boj med krščanskimi socialisti in nami — je dejal g. minister — ali čas je sedaj pokazal, da imamo mi prav.

G. minister, ki je tudi poudaril potrebo, da ima slovensko delavstvo vrhovno centralo na sedežu vlade zaradi izdelovanja predlogov in zakonskih osnutkov ter sodelovanja v vprašanih delstvi zaščite za merodajnimi zastopstvi državne oblasti, ali da kljub temu ohrani svojo slovensko in katoliško osnovo, ki se mora pokazati predvsem v dejanjih za zaščito delavskih interesov.

Glede delavskih socialnih ustanov je izjavil g. minister, da je prišel čas, da zavedno slovensko delavstvo (pri tem misli ZZD oz. Jugoras, ur.) ne bo več moglo gledati, kako z njegovimi ustanovami upravlja salonproletarci, ki so izgubili vse vezi z delavstvom in smisel za njegove težnje.

V tem oziru bo padla kmalu odloči-

Zadružništvo

Tudi delavcem je zadružništvo nujno potrebno. Po nekaterih krajih je zadružna misel med delovnim ljudstvom že močno usidrana. Med slovenskim delavcem pa prav gotovo še vse premalo. Marsikje bi se dala ustanoviti zadruga v tej ali oni obliki. Največkrat bi bila za delavce najbolj primerna konsumna zadruga. Kajti delavstvo mora kupovati vse dnevne potrebščine za vse člane družine in tako izda ogromne vsote za predmete, katere bi lahko dobavljala konsumna zadruga, ako bi le-ta v dotičnem kraju obstojala.

V pošteve pa prihajajo tudi produktivne zadruge raznih panog. V Sloveniji je močno razvita mizarska obrt. Imamo zelo veliko število mizarskih mojstrov. Nekaj je že tako vpeljanih, da so postali znani daleč preko mej naše domovine. Koliko pa je n. pr. mizarskih pomočnikov, ki so po svoji sposobnosti pravi strokovnjaki pa — kot posamezniki — pri sedanjih zaslužkih ne morejo toliko napredovati, da bi si postavili samostojno obrt. Da bi delali na »svoje«. Kaj jim manjka? Prav gotovo smisla za zadružništvo! Pa ne samo smisla, ampak predvsem, **zadružne vzgoje same**. Večkrat sem že slišal takega kandidata, ki je tožil: tako malo zaslužim, da se mi komaj izplača hoditi na delo. Sam bi začel, če bi mogel? Ako bi jih bilo deset mojih misli, pa bi si kar zadrugo ustanovili. Ako izhajajo mojstri, bi izhajali tudi pomočniki združeni v zadružnem podjetju!

Dr. J. Ev. Krek je bil pravi učitelj nam Slovincem za zadružništvo! Koliko je on ustanovil hranilnice in posojilnice. Koliko let so te hranilnice sijajno delovale med našim ljudstvom na deželi. Koliko se je prihranilo ljudstvu na kapitalu s temi majhnimi denarnimi ustanovami, ve le tisti, kdor pozna bančno oderuštvo, kateremu smo prepuščeni vsi, kadar nimamo svojih zadružnih posojilnic.

Tudi delavci bi lahko vodili take hranilnice in posojilnice in si pomagali med seboj. Kako pa so bili zmožni takih poslov ljudje na deželi? Saj ti prav tako niso imeli knjigovodske usposobljenosti. Res je, da so marsikje pomagali iz začetnih težkoč predvsem duhovniki. Pozneje pa so z delom prišli v vajo tudi neučeni ljudje in prav krepko vodili vse potrebne posle.

Delavec, tudi ti razmišljaj o tem in začni z delom na zadružnem polju!

Velko.

tev, — je končal g. minister svoj govor — ker v delavskih ustanovah sede salonproletarci, ki nimajo legitimacij za to, in se bodo našla pota, da pridejo Delavska zbornica in druge socialne ustanove iz njihovih rok v roke predstavnikov moderne delavske organizacije ZZD, da bodo delavstvo vodili mladi borci zdravega delavskega stanu našega naroda.

Kamen spotike

Komaj 20 let je preteklo, kar se je nehalo svetovno klanje. Razburjenje in strah, ki je prevzel milijone ljudi pred nekaj meseci, je znova pretresel duše narodov, ki trepečejo pred morebitnimi novimi nesrečami in nadlogami, večjimi in strašnejšimi od tistih pred 20 leti. Med temi milijoni jih je malo, ki bi poznali ozadje velikih vojn v zgodovini, posebno pa zadnjih. Mnogi verjamejo, da se je mogoče vojskovati zaradi uboja kakega princa, ki že tako ni bil posebno priljubljen, ali pa morebiti zaradi pustega in močvirnega Gran Chaca. Ali naj iščemo v revolucijah južnoameriških držav neke »patriotske« in navidez socialne vzroke, kakor jih slikajo v plačanem svetovnem časopisju.

Ne, nihče ne bi na primer vprašal za pusti Gran Chaco, če ne bi bil zastopnik Standard Oila (ameriška petrolejska družba, ur.) Tores je našel v tej močvirni pokrajini petrolejske vrelce. Izbruhnila je vojna med Paragvajem in Bolivijo, prav za prav med dvema svetovnima petrolejskima kapitaloma: angleškega Deterdinga in ameriškega Standard Oila. Medtem ko je stal Paragvaj na strani Deterdinga, je zastopala Bolivija koristi ameriškega kapitala Standard Oila. Vršila se je srdita vojna, v kateri je poginilo tisoče »domoljubov« in katero so vodili gospodarji sveta Rockefeller, M. Samuel in Deterding.

V boju za svetovno petrolejsko pre-

vlado poginjajo tisoči ljudi. Ni dolgo tega, ko je izginil na potu v Evropo v kanalu La Manche izumitelj Dieslovega motorja, in nikdar se ni zvedelo, kako je izginil in kdo je ubijalec. Leta 1930, je izumil Američan Boroz pripravo, s katero se je moglo natančno določiti petrolejsko ležišče v zemlji. Kako je to važno za petrolejske mogočnike, spoznamo iz tega, če pomislimo, da zastoj mečejo milijarde, da najdejo petrolejska ležišča. Standard Oil in Deterding sta se srdito borila in porabljala praviljčne zneske, da prideta do te priprave. Boroz je varoval svoj izum, dokler ni bil popolnoma izgotovljen. Videti je bilo, da je Standard Oil opustil borbo. Boroz je šel s svojim avtom in načrtil ter pripravil v Los Angeles k Deterdingu na pogajanje. Na poti ga je napadel drug avtomobilist. Vozili sta se zadeli in razdrobili, obenem pa so poginili vsi potniki, uničeni so bili načrti in priprave.

V Romuniji se nahajajo bogata ležišča petroleja, ki jih izbralcata oba svetovna koncerna. V Moreni se je na »neznani« način vnel 1600 m globok rov. Skušali so priti po rovih do njega, da bi presekali dovodno cev, delali so betonske hodnike, trikrat je prišlo do nesreče, da je poginilo 8 delavcev in 2 rudarska inženirja. Dokazali so, da je bila vse trikrat vmes sabotaža, sčasoma se je pa tudi zvedelo, da je bil glavni storilec neki Frank Henigs, ki še vedno nemoteno dela v Holandski Indiji pri nekem — petrolejskem društvu.

Znano je, da je bil Harding (predsednik Združenih držav, ur.) izvoljen z denarjem Standard Oila, ki je plačal

vse stroške republikanske stranke v Združenih državah. Kot predsednik republike je bil slepo orodje Rockefellerja, toda sčasoma je prišel v velike težave zaradi vedno večjih zahtev tega denarnega mogočnika. Postal je nezanesljiv. Nekega dne je izginil iz prestolice, po nekaj dneh pa je prišla brzojavka, da je umrl nagle smrti. Njegova smrt je preprečila velik škandal.

Še zanimivejši dogodki se vrše v okolici panamskega prekopa. Leta 1902, je prodala Francija panamski prekop Združenim državam za 200 milijonov Fr. Američani so vložili še 800 milijonov in organizirali republiko Panamo. Ko je bilo že vse gotovo in se je začel promet, so Američani zvedeli, da se vsi izviri nafte v Panami, Kolumbiji in v Costa Rici nahajajo v angleških rokah.

Vsekakor je potrebno, da se Američani rešijo angleškega varuštva, in tako nastajajo revolucije in vojne. Standard Oil organizira revolucije v Kolumbiji in Costa Rici, Deterding pa postavlja navadnega voditelja roparjev za predsednika republike, ki seveda izroča vse vrelce Deterdingu. Prišlo je celo do vojne med Panamo in Costa Rici. Videti je bilo, da bo l. 1921. prišlo do vojne celo med Anglijo in Ameriko, toda k sreči so sklenili petrolejsko premirje. Toda podzemna in zavratna borba traja še danes.

Podobno se dogaja tudi v drugih ameriških republikah.

Bojni vrtnec, v katerega so zapleteni milijoni ljudi, zaslepljeni z visokimi gesli, podkupljeni od nekoliko mogočnikov, se ponavlja vsak dan. Spremem-

be so samo v obliki, načinu in namenu, a zarote velikega kapitala postajajo vedno bolj zapletene in težko razumljive širokemu krogu ljudi.

Boj je vsak dan hujši. Industrializacija meče delovno ljudstvo iz kolesnic, ustvarja nezadovoljnije, medtem ko so industriji potrebne surovine, železo, petrolej, premog. Toda kako so surovine razdeljene med industrijske narode? Mnoge države prejemale do 80 odstotkov dohodkov iz rudninskega bogastva, ki je pa v rokah peščice ljudi.

Tudi svetovna vojna je bila začeta v čudnem industrijskem boju. Pred 50 leti je bila produkcija železa in črne premoga v Angliji in Združenih državah na višku. Sčasom se ji je približevala produkcija v Nemčiji. Ko je bila razlika že prav majhna, je prišel sarajevski atentat in s tem povod za svetovno vojno. Nemčija je potrebovala za svojo težko industrijo kovine in žito, ki ga nima doma, nahajajo se pa na poti prav do Male Azije. Odtod tudi znani predvojni izrek: »Drang nach Osten«.

Z versajsko pogodbo je Nemčija izgubila v glavnem ravno tiste kraje, kjer se je nahajalo železo in črni premog. Nemška industrija je bila zadeta v živo, vendar pe še ne toliko, da bi ne bila nevarna ameriški in angleški industriji, kakor je to želel ameriški in angleški kapital.

Razumljivo, da se je zato borba nadaljevala, nam pa je usojeno, da smo priče teh svetovnih dogajanj.

No, dokler smo samo priče, je še dobro.

Občni zbori krajevnih skupin

Ob priliki širše seje načelstva JSZ, ki se je vršila 18. decembra je bilo med drugim tudi sklenjeno, da se bodo v januarju in februarju 1939 izvršili redni letni občni zbori po vseh naših krajevnih skupinah JSZ.

Za nedeljo dne 8. januarja so določeni občni zbori za naslednje skupine:

Strokovna skupina papirničarjev Vevče, zastopnik centrale Žumer Srečko.

Strokovna skupina lesnih delavcev, Stahovica, zastopnik centrale Lombardo P.

Strokovna skupina tekstilnih delavcev, Vir, zastopnik centrale Rozman Jožko.

Strokovna skupina JSZ, »Zmaj«, Ljubljana, zastopnika centrale Fajfar Tone in Koprive Matija.

Strokovna skupina lesnih delav-

cev, Preserje, zastopnik centrale Stibelj Gašper.

Strokovna skupina gradbenega delavstva, Dol pri Ljubljani, zastopnika centrale Toman Anton in Pavšič Štefan.

Strokovna skupina rudarjev, Huda jama, zastopnik centrale Jurač Jože.

Strokovna skupina lesnih delavcev, Planina, zastopnik centrale Borc Mavricij.

Strokovna skupina delavstva, Celje, zastopnik centrale Lešnik Lojze.

Strokovna skupina papirničarjev Količevo (dop.), zastopnik centrale Lombardo Peter.

Skupine naprošamo naj za ta dan prijavijo občne zборе oblasti, centrali pa sporoče uro in kraj, kjer se bo občni zbor vršil. Prav tako je centrali sporočiti eventuelne spremembe ali ovire, da bi se občni zbor to nedeljo ne mogel vršiti.

Načelstvo JSZ.

Po naših krajih

Kranj

V nedeljo 8. januarja bo članski sestanek za vse delavstvo JSZ-e iz Kranja in okolice v dvorani gostilne Lukež (vhod skozi vežo). Ker sestanka že dalj časa nismo imeli, naj se ga vsi člani gotovo udeležijo, pa naj bodo iz splošne, tekstilne ali stavbinske skupine. — Razpravljali bomo o važnih strokovnih in organizacijskih zadevah. — Kdor še ni poravnal članarine, bo lahko to storil na sestanku.

Ljubljana

Božičnica ljubljanske stavbinske skupine JSZ-e. Na pobudo tajnika ljubljanske stavbinske skupine tov. Kralja je priredila skupina dne 23. decembra v mali dvorani Delavske zbornice lepo božičnico, pri kateri so bile obdarovane družine naših brezposelnih stavbincev z živili, obleko, otroci s šolskimi potrebščinami itd. — Spored božičnice je bil družinsko prigriz. Začel je tov. Kralj in povedal, kako ljudje različno sprejemajo tistega, ki trka na vrata s prošnjo, da bi mu pomagali za božič vsaj nekoliko razveseliti brezposelnega stavbinca. Treba je preslišati marsikatero grenko; so pa tudi velikodušna srca, ki je v njih še čut dolžnosti pomagati revnemu brezposelnemu. Zahvaliti se moramo posebno trgovcu z moko g. Vovku (Resljeva cesta), ki je dal 100 kg bele moke, dalje manufakturi Zlender (Mestni trg), ki je dala moško obleko, tvrdkam Mayer, Kolinski tovarni itd. Tov. Kralj je naštel še vse druge, ki so priskočili na pomoč, in jim izrekel zahvalo. Nato sta bili deklamaciji tov. Majde in Dežuteljve, za tem je pa kratko spregovoril še tov. Jožko Rozman. — Božičnica nas je spet zbližala in nam dala novih pobud za nadaljnje delo v strokovni organizaciji.

Jesenice

Razglas. Krajevni upravni odbor bratovske skladnice je na svoji seji dne 12. t. m. sklenil, da se poveri z današnjim dnevom izvrševanje zozdravljenja za člane bratovske skladnice in njihove družinske člane tudi dr. Josipu Glančniku, zobnemu zdravniku na Jesenicah, ki je prevzel privatno ordi-

nacijo od bivšega skladničnega zdravnika dr. Viljema Schwaba. Dr. Glančnik bo tudi na željo nadaljeval zdravljenje zob pri onih članih in družinskih članih, pri katerih je to zdravljenje pričel dr. Schwab, a tega zaradi preselitve ni mogel dokončati.

Celje

V sredo 4. januarja ob pol 8 zvečer bo spet redno večerno predavanje. Predavala bosta dva tovariša, na dnevnem redu pa bo tudi poročilo o širši seji, ki je bila v Ljubljani. Pridite!

Šmarje pri Ljubljani

Občni zbor naše skupine bo na praznik sv. Treh kraljev, to je 6. januarja ob 8 zjutraj v gostilni pri Fortuni na Razdrtem. Pridite vsi in točno!

Zagorje

Odbor skupine rudarjev želi vsemu svojemu članstvu in tudi vsem, ki želijo svobodnemu in neodvisnemu delavskemu gibanju boljših in srečnejših dni v svojih borbah, srečno in veselo novo leto! Nadalje priporočamo svojemu članstvu, da si temeljito ogleda novoletno številko »Delavske pravice«, kdo izmed naših obrtnikov oglašuje v naši »Delavski pravici«. Tudi naša dolžnost je, da tudi delavci, zlasti člani Jugoslovanske strokovne zveze, obiskujemo vse tiste obrtnike, ki oglašujejo v našem listu! Posebej pa naj velja še za vse obrtnike, ki so stalni naročniki »Delavske pravice«, katerih imena navajamo: Kos Ivan, čevljar, Zagorje; Kos Jakob, gostilna, Dolenja vas; Barlič Janko, gostilna in mesarija, Toplice; Hering Franjo, brivec, Zagorje; Medved Anton, mesar, Zagorje; Frančiška Rancinger, gostilna, Zagorje; Franc Drnovšek, splošno mizarstvo, Zagorje; Davorin in Ana Kovač, gostilna in kuhinja Ljudske stavbene zadruge, Zagorje; Alojzij in Justina Kie, trgovina in pekarija, Toplice! — Tovariši! »Svoji k svojim!« naj bo naše geslo tudi v novem letu 1939!

Izjava

Podpisani Pangeršič Ivan izjavljam z ozirom na neresnične vesti, ki jih je prinesel »Slovenec« dne 8. dec. t. l. »Slovenski dom« dne 24. dec. t. l. in »Slovenski delavec« dne 24. dec. t. l., da sem jaz predsednik skupine JSZ v Vevčah, kar pa ne odgovarja resnici. Res je, da jaz nisem predsednik, niti odbornik skupine JSZ v Vevčah.

V Zalogu, 26. decembra 1938.

Pangeršič Ivan, tovarn. delavec.

Nabirajte oglase za »Pravico«!

Strokovna poročila

Papirničarji v Vevčah za JSZ

Sram bi nas bilo, če bi v vsej dosedanj borbi in delu, ki nas je usposabljal za vsakdanje težko življenje delavca mogel takle vihar, ki se je vsul na našo JSZ zadnje dni s strani zgolj političnih katoličanov kar tako na mah podreti, kot si to predstavlja mala pešica zaslepljenec, katerih obrazi se vsak dan menjavajo, kakor politično nebo. Res bi ne bili vredni, da se imenujemo organizacija zavednih krščanskih strokovničarjev, če bi šli za vsakodnevnimi gesli brez programa kot gre slavnj ZZZ. »Nj važen program, važno je delo« je dejal neznatni Franc Preželj na sestanku zelenec v D. M. v Polju. Na tem sestanku smo čuli tudi, da smo papirničarji zgubili zadnji štrajk zato, ker smo preveč kritizirali oblast. Mi pa vemo, da nismo dali v tem štrajku niti najmanjšega povoda za nastop oblasti proti delavstvu in da je šla ta glede zbirk, sestankov in otvoritve pogajanj delavstvu povsem na roke in bo šla tako discipliniranemu delavstvu kot je v Vevčah tudi v bodoče, če ne bo oblasti prevzela ZZZ, ki se zavzema za monopolizacijo delavskega gibanja.

Na praznik sv. Štefana smo imeli sestanek organizacije zaupnikov, ki je

bil polnoštevilno obiskan. Manjkala je samo ena zaupnica, ki je prestopila v ZZZ in še ta ni za take sestanke običajno imela časa. Vsi navzoči so se odločno izjavili za JSZ, ker je ona prava delavska organizacija, ki z realnim programom in svojim delom nudi delavstvu največ upanja za varstvo in zboljšanje delavskega položaja. Sprejeti so bili potrebni sklepi glede volitev obratnih zaupnikov, ki bodo v mesecu februarju in glede organizacije. Ugotovilo se je tudi, da vsa podtikanja, ki jih je prinesel »Slovenec« in jih prinaša »Slovenski dom« ter »Slovenski delavec« češ, da je tovariš Pangeršič, predsednik naše skupine, ne zadenejo nas, ker tov. Pangeršič ni ne predsednik in ne odbornik naše skupine, temveč čisto navaden član in org. zaupnik in to že od zadnjega občnega zbora spomladi. Mi bi zelenecem in vsem njihovim prijateljem priporočali, naj se poslužujejo resnice, ker jih bo laž postavila pod kap prej ali slej.

Papirničarji v Vevčah bomo ostali v svoji jugoslovanski strokovni zvezi, ki je zvesta dr. J. E. Kreku in njegovim načelom in bo taka ostala tudi v tem težkem času.

Šoferska organizacija »Volan«

Težko je življenje poklicnih šoferjev

Nad 50 šoferjev nas je nemila usoda in brezposelnost obsodila na prisilno delo v Trzinu. V Trzinu gre poklicni šofer v službo že popolnoma sestradan in ne upa več na drugo rešitev. Mnogim se po nekaj mesecih posreči, da se rešijo in zbeže v boljšo svobodo, — da dobe delo pod boljšimi pogoji. Kako se godi nam, ki služujemo v Trzinu in čakamo na priliko, da pobegnemo, vam hočemo na kratko popisati.

Šoferska plača znaša mesečno okoli 800 din. in to za več ko 480 ur mesečno naporenega dela in šofiranja. To se pravi, da šofer prejema za uro dela 1.66 din. Kdor pozna šoferski poklic, ve, da se z neredno prehrano porabi mnogo denarja, a kje so še drugi izdatki. Zato smo primorani hraniti se večinoma s suho hrano in mesnimi izdelki zadnje vrste. Da to vpliva na telo, se nam pozna na naših obrazih.

Pri delu ne poznamo nobenega reda in tudi ne urnika. Gospodarjem moramo biti vedno in ob vsaki uri na razpolago. Pri nas ni nobene razlike med dnevom in nočjo, med nedeljo in praznikom. Vedno delamo. Vedno moramo biti navzoči in v pripravljenosti. Nikoli nimamo proste ure, da bi jo lahko posvetili sebi, za počitek, za razvedrilo ali pa za premišljevanje o svoji sedanjosti ali bodočnosti. Prosimo In-spekcijo dela, da se vsaj malo pozanimajo za nas poklicne šoferje, ker tu bo imela široko polje udejstvovanja in tudi marsikaj našla, če je še ni okužil birokratizem.

Ker smo poklicni šoferji sramotno plačani, moramo, ker smo prisiljeni na potovanju, ki včasih traja cele tedne,

Ljubno

Med člani JSZ-e se širijo razne govorice, s katerimi skušajo naši nasprotniki zanesti v naše vrste zbegnost in vsejati nezaupanje do organizacije. Mi zavedni delavci moramo svojo organizacijo braniti proti vsem takim zlobnežem, pa naj nas napadajo s kakršnimi koli napadi. Nekateri vodijo boj proti JSZ-i celo pod izgovorom verske gorečnosti. Delavci pa sami dobro vemo, kako je s krščanstvom v naših vrstah; nobeden od nas še ni svojega krščanskega prepričanja dajal na licitacijo ali tajil. Ne bojimo se napadov, ki jih moramo prenašati. Vemo, da se borimo za pravico, kateri bomo tudi zmago priborili. Zaupamo svoji organizaciji in zastojni po prizadevanja naših nasprotnikov, da bi nas razbili. Odslej se bomo še bolj oprijeli JSZ-e in skrbeli, da postane še močnejša in večja.

spati se v avtokabinah. Koliko je vreden tak počitek, nam ni treba praviti. Ta naša prenočišča imenujemo »hotel Man«, »hotel Ford« itd. pač tako, kakor se imenuje avto. Vsi poklicni šoferji vozimo večinoma težke tovrne avtomobile. Ture trajajo tudi po ves teden in ker doseže taka tura tudi več kot 1500 km, se privlečemo domov, vsi zbiti in utrujeni ter čakamo nestrpno, da pridemo po dolgem času zopet v posteljo.

Razumen človek bi sklepal iz tega, da bo imel tak do skrajnosti utrujen šofer po delovnem tednu, ki ima gotovo več ko 100 delovnih ur, vsaj en prost dan. A ni tako! Ko se prespi ali pa še prej mora spet na cesto in to teden za tednom. Da boste imeli jasnejšo sliko, kakšen red imamo, moramo omeniti, da imamo skupno spalnico pri nekem podjetju. In mnogokrat pride naš gospodar kontrolirat, če šoferji spe. Ako pa mora kateri voz odpeljati, mora tisti, ki slučajno še ne spi, morda zaradi prerazdraženih živcev, ki so stalno preobremenjeni s cestnimi nevšečnostmi, vstati, kdor se pa zna potuhiniti, lahko spi.

Važna zadeva za poklicne šoferje in druge uporabnike cest je prekomerna preobtežba tovornih vozil, zlasti sedanjih težkih avtomobilov. Znano je dejstvo, da se ponesreči največ tržiških tovornih avtomobilov zaradi preobtežbe. Čudimo se naši cestni policiji, ki ima velik smisel za red na cestah, da se nikoli ne zanima za težo tovora. Šofersko društvo VOLAN za dravsko banovino v Ljubljani je že pred meseci vložilo tozadevno prošnjo o kontroli-ranju tovornih vozil in zelo imenoma navedlo gotove avtoprevoznike. Žal ni nič zaleglo. Glede na varnost na cesti je pravilen tovor zelo važen činitelj. Pri naših avtoprevoznikih pa preobremenjujemo avtomobile, tako da človek s strahom sede za volan. Le upanje, da se ne bo nič dogodilo in slepa misel, da je vseeno, ako se danes ali jutri polomim, nas drži pokonci.

Stanje nekaterih voz je obupno, ker pravijo, da nekaterih ni vredno popravljati in naj vozijo, dokler bo šlo. Pogoj varnosti na cesti poleg normalne obtežbe so zavore in krmilo, a pri mnogih avtomobilih je vse to pokvarjeno in zato vozimo na slepo srečo. Kje se bo naša pot končala, ne vemo — ali v zaporu ali v bolnišnici, ker šofer je vedno odgovoren pri nesrečah.

Tako je naše borno življenje. Upanje v boljšo bodočnost imamo, ker se šoferska organizacija »Volan« čvrsto razvija ter ima poleg matice v Ljubljani, podružnice že v Mariboru, Celju in Ptuj in je včlanjenih v »Volan« že nad tristo poklicnih šoferjev, katerih cilj je z združenimi močmi doseči človeške pravice za poklicne šoferje. Zavedne šoferje opozarjamo, da bo društvo »Volan« imelo v kratkem v Trzinu informativen sestanek.

Delavska PRAVICA

KLASIKO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Ishaja vnak četrti popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorij »Delavske pravice«. Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejso)

Najceneje kupite pri
zlatarja
B. RANGUSU v Kranju
Podpirajte domače podjetje!
Zahtevajte brezplačni cenik!

I. Delavska hranilnica in posojilnica

Čitatelje »Delavske pravice« bo gotovo zanimalo nekaj vrstic te popolnoma delavske zadružne ustanove. Ne mislim opisovati bilančne strani, ker teh podatkov sedaj nimam pri roki, kateri so na razpolago šele nekaj mesecev po novem letu. Pač pa na splošno hočem orisati njeno delo in napredek. Prva delavska hranilnica in posojilnica je bila ustanovljena kmalu po svetovni vojni in se je že od vsega začetka prav lepo razvijala. Takrat so prijeli za delo naši najbolj delovni možje in ustanovili to zadrugo. Namenili so jo predvsem delavcem in zato tudi dali primeren naslov.

Mnogo cenjenih posojil je že podelila ta naša ustanova prav delavcem. Z veseljem so odborniki pomagali prosilcem, kateri se ponavadi nahajajo v težkih položajih, kadar prosijo za kredit. Seveda je moral imeti prosilec prav tako vse pogoje za varnost danega kredita, kakor če je istega namerjal kjerkoli drugje. Tako res vsak ni bil uslišan v svoji prošnji.

Prišla pa je denarna (kapitalistična) kriza prav tako nad našo, sorazmerno še mlado hranilnico in posojilnico ter

se je takrat delo nekoliko ustavilo, a ne povsem! Skozi vso dobo »krize« je naša ustanova imela vedno na razpolago hranilne vloge in jih ima še danes. Najboljši dokaz za to je, da nismo nobenkrat iskali zaščite za izplačilo vlog. Vedno smo dobili drug izhod. Izplačali smo vloge ali pa smo vlagatelja podučili, da ni nobene nevarnosti za denar in da, ako nima zelo važne potrebe, naj pusti vlogo kar pri hranilnici. In res zaupali so vlagatelji nam in nam zaupajo še danes. Ko je bila pred nekaj meseci splošna nevarnost za novo vojno in so ob tej priliki ljudje dvigali skoraj po vseh denarnih zavodih svoje vloge, smo bili pri naši ustanovi kar začuden, da ni prišel zaradi tega strahu niti en vlagatelj dvigati svoj denar. To je samo dokaz, da imajo vlagatelji dovolj zaupanja v poslovanje Prve delavske hranilnice in posojilnice.

Ko so se razmere na denarnem trgu izboljšale pred kakim letom dni, se je to izboljšanje videlo tudi pri nas. Začele so prihajati nove vloge in posojila smo dovoljevali zopet v večjem obsegu. Delavci so se v obeh primerih

Blagajnikom skupin JSZ

Način obračunavanja članarine centrali, katerega je vpeljala JSZ, je dober tako za skupine kakor za centralo. Čim več je članarine plačane, več jo centrala dobi in večji odstotek ostane skupini za njene potrebe. Toda dobro za obe strani je po tem načinu le toliko časa, dokler se članarina od članov pobira redno in z vso skrbnostjo. Vsak, ki ima namen biti naš član, bo svoj prispevek gotovo plačal, ako bo zaupnik ali blagajnik pravočasno na to opozarjal in imel vedno pri rokah markice in bodo člani poučeni, da skupina ne dobi 5 ali 10 odstotkov od članarine, ako vsi člani ne plačujejo sproti. Zamedniki so krivi, da skupina nima sredstev za svoje najnunejše izdatke.

To vam poročamo zaradi tega, ker so se zadnje mesece nekateri blagajniki spozabili in so zato, da bi skupina »dosegla« svoje odstotke, kar brez vsake

potrebe izločevali člane, kateri so imeli plačano članarino še za komaj minuli mesec in so bili že več let skozi redni naši člani. Tako se je zgodil pri opekarjih slučaj, da so bili izločeni taki, ki imajo v legitimaciji markice še za letošnji november, a so bili črtani že za september in jim je bila tako tudi »Delavska pravica« ustavljena. Na ta način potem ni čudno, da se pritožujejo člani, da svojega strokovnega časopisa ne dobivajo redno. Člani naj vedo, da v takih primerih ni kriva centrala.

Od danes naprej se to ne sme več ponavljati! Je nedopustno in nepravilno! Izločamo samo tiste člane, kateri so odstopili, odšli k vojakom ali pa so dobili zaposlitev pri drugem podjetju. Pri sezonskih delavcih je prva dolžnost odbornikov in zaupnikov, da skrbijo, da v brezposelnosti naši člani ne izgubijo stika z organizacijo. To pa dosežemo na ta način, da poberemo brezposelno članarino, katera je zelo nizka, 2 din na mesec, pa bo tudi brezposelni dobival »Delavsko pravico«.

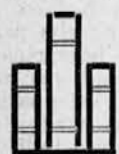
Pri bodočih poslovnih revizijah bomo na take pomanjkljivosti zelo pazili.

obračali na našo zadrugo. In prav je tako! Delavci naj se držijo svoje hranilnice in posojilnice ter še nove naj si ustanavljajo. V vsakem okraju naj bi bila vsaj ena delavska kreditna ustanova.

Velko.

Srečno novo leto Vam voščijo:

NOVA ZALOŽBA

KNJIGARNA
PISARNIŠKE
IN ŠOLSKE
POTREBSČINE

LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 19

A. E. Skabernè
Ljubljana

Priporoča se

Anton Škrjanc

mesar in prekajevalec

Mesarija: Kopališka ul. 8
Stojnica: Šolski drevored

Svojim cenjenim gostom se
še nadalje priporočata

Sokolov Jožko in Metka
Ljubljana

Pekarija

A. Dolinar

Ljubljana, Bohoričeva ul.

IVAN KRUŠIČ

MESAR IN PREKAJEVALEC

MOSTE
BEZENŠKOVA ULICA

ŠIŠKA
KNEZOVA ULICA 37
ČERNETOVA ULICA 23

Jožko Stanovnik

trgovina s špecerijo

Ljubljana-Moste

Ivan Sax

konfekcijska trgovina

Ljubljana, Mestni trg

Priporoča se

lekarna

dr. G. Piccoli

Ljubljana

nasproti nebotičnika

Ivan Rahne

restavracija in trgovina

Vabimo vse cenjene goste na
silvestrovanje!

Ljubljana — Moste

Vsem svojim cenjenim odjemalcem

vošči srečno in zdravo novo leto ter
se priproča za obilen obisk trdka

F. M. SCHMITT

LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO 2
LINGARJEVA 4

KATARINA ZEVNIK

mesarija in delikatese

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 41
Podružnica, Šiška, Tržaška ul.

Modna trgovina

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra c. 2

JOŽE ROZMAN

izdelovatelj pristnih kranjskih
klobas

Ljubljana, Sv. Petra c. 83
Telefon 22-66.

KRSTO ZANINOVICH

LJUBLJANA - MOSTE

POD JEŽAMI ŠTEV. 9

FRANC SLAMIČ

tvornica mesnih izdelkov
in veleposredništvo

LJUBLJANA

Gospodarska c. 6, tel. 29-73

Podružnici:

Prešernova ul. 4, tel. 22-56,
Napoleonov trg, tel. 39-75.

J. TOMŠIČ

manufakturna in modna trgovina
Ljubljana, Sv. Petra c. 38

A. KASSIG

|||

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA

Milko Slamič

mesarija

Ljubljana, Jegličeva c. 10

Teodor Rabič

Stampiljke, etikete, emajlirane tablice

Ljubljana, Miklošičeva c. 13

Najtrpežnejši stroček je

CONTINENTAL

Samoprodaja:

IVAN LEGAT

LJUBLJANA - MARIBOR

Kuhinjski in gospodinjski predmeti
najboljši in najcenejši pri

FRANC GOLOB

LJUBLJANA

VOLFOVA ULICA 8

A. GUTNIK

mesarija in prekajevalnica

Ljubljana-Glince, tel. 23-19

Podružnici: Tržaška cesta 85,
Rožna dolina c. V, št. 31

Priporoča se

Martin Mahkota

rokavice, nogavice, trikotaje,
pletanine

Ljubljana, Gospodarska c. 10

LEGAT

specerija, delikatese, zajtrkovalnica

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA C.

Telefon 33-95

Terezija Marinko

Ljubljana

Srečno novo leto Vam voščijo:

Srečno in zdravo novo leto 1939
želi svojim odjemalcem

Josip Olup (mlajši)
konfekcija, manufaktura, moda
(bivši lokal Ciuha in Jesih)

Ljubljana, Stari trg 1

Srečno in veselo novo leto 1939 Vam
želi najcenejša manufakturna
trgovina

„PRI ZVONU“
I. Strojanski

Ljubljana, Pred škofijo 21
poleg magistrata (rotovža)

Matko Vovk

modno krojaštvo
Jesenice, Obrtniška 7

K. Rojnik nasl.

Manufakt., moda, špecerija, galanterija
Jesenice

Vilman Anton

špecerija in delikatesa
Jesenice, Gosposvetska 10

R. Dolinar

trgovina z mešanim blagom
Jesenice

Štefanija

Prinčič

branjerija in mlekarina
Jesenice

Gostilna Jadran

nudi vsem svojim gostom pristna
dalmatinska vina, kakor tudi razne
specialitete, šunko, sir, ribe itd.
Priporoča se

Ante Marasovič, Jesenice

Gospodarska zadruga

reg. zadruga z o. z. na Koroški Beli
želi svojim gostom in odjemalcem
srečno novo leto.

**Gramofonske
plošče**

šlagerje, plesne, narodne, s harmoniko
in petjem samo **30 din** Razen tega vza-
memo tudi stare v račun. Išcite seznam!

Lekarna M. Ph. Jože Žabkar, Jesenice na Gorenjskem

Poleg kavarne Novak

Oddaja zdravila tudi za bratovske skladišnice in vse bolniške blagajne. — Lekarna je odprta tudi v opoldanskih urah.

Angela Rozman

pletilstvo
Jesenice, Obrtna ulica 24

**Prvo delavsko konzumno društvo
na Jesenicah**

s svojimi podružnicami **Sava — Javornik**
in **Dobrava — Bled.**

Pristopnina 1.— din, delež 25.— din

Sattler & Lesjak

Moda, manufaktura, galanterija, salonska konfekcija
Jesenice, Gosposvetska 13

Markeš Valentin — Regovc Jerca

trgovina z mešanim blagom
J E S E N I C E

Trgovina čevljev

Franc Strniša, Jesenice — Kranj

Gostilna in zaloga pive Habjan

Domžale, Industrijska cesta št. 12

Slaščičarna Lenček Janko

Domžale

TRGOVINA SENICA, DOMŽALE

želi vsem svojim odjemalcem veselo novo leto.

Benedičič Franc, Jesenice

Modno krojaštvo

Trgovina Praprotnik, Domžale

kolesa, motorji, šivalni stroji itd.

Trgovina s trikotajo, rokavic, nogavic in velika izbira
vsakovrstnega zimskega perila Vam nudi po najnižjih cenah

JOSIP GAGEL

LJUBLJANA, ŠOLSKI DREVORED

Jakob Jesih mesarija, prekajevalnica
Ljubljana, Florijanska ul.
stojnica: Šolski drevored

Franc Štajner • mesar • Domžale

Anton Verbič, delikatese specerija in kolonijalno blago
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA

Dežman Franc

restavrater in mesar

Koroška Bela

želi svojim odjemalcem in gostom
srečno novo leto 1939.

Bernot Frido

trgovec

Koroška Bela

želi svojim odjemalcem srečno novo
leto.

Smolnikar Maks

krojaštvo za dame in gospode
Domžale, poleg kolodvora

**Restavracija
pri kolodvoru**

Domžale

MODNA MANUFAKTURA

LONČAR — RAŠKA — STARE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEVILKA 3

MODNA MANUFAKTURA

Trgovina Dimnik Anton
Domžale

želi vsem svojim odjemalcem veselo
novo leto in se še nadalje priporoča

Gostilna Orehek
Domžale

želi vsem svojim cenjenim gostom
veselo novo leto.

Pekarna Stiplovšek
Domžale

želi vsem svojim odjemalcem veselo
novo leto.

Franjo Flerin

klobučarstvo in zaloga Tivar oblek
Domžale

Veselo novo leto želi ter se priporoča
za nadaljnjo naklonjenost
krojač **LUKAN FRANC,**
Godič, p. Stahovica

Gostilna „Amerika“
Domžale

Veselo novo leto želi in se priporoča
čevljar **HUMAR ALOJZIJ**
Godič, p. Stahovica

Pavel Strgulc

izdelovanje posteljnih mrež in
železnih postelj

Ljubljana, Gosposvetska c. 13
Kolizej — Tel. 38-37

**ŠIVALNI STROJI
RADIO-APARATI
REPARATURE KOLES**

najboljše in najceneje
v trgovini

Splošne trg. družbe z o. z.
št. Vid nad Ljubljano
Brezplačna shramba koles

Vsak Ljubljančan dobro ve, da najboljši pije le

„Pod Skalo“

v Gosposki ulici št. 19 pri Križankah
(Lastnica Anica Petelinč)

**GOSTILNA
MAČEK**

Ljubljana
Cankarjevo nabrežje

Veselo in srečno novo leto želi

Trafika Pugelj

Ljubljana, Miklošičeva c. 34.

Gostilna Kaverna

Vilharjeva ul. 29

se priporoča za nadaljnji obisk!

Rozi in Ivan Dovič

Srečno novo leto Vam voščijo:

Hladnik Ciril čevljarstvo Zagorje ob Savi	Domes Mimi trgovina s čevlji Kamnik, Šutna	Pavlin Franc fotograf in zaloga pive Jesenice	Brejc Franc manufaktura Jesenice
Drnovšek Franc specijalna delavnica za stavbno in pohištveno mizarstvo Zagorje ob Savi	Lojze Rodič trgovina z mešanim blagom se vljudno priporoča Kamnik, Šutna	Milan Levičnik urar in juvelir Jesenice, Gosposvetska c. 12	M. Mežan frizerski salon Jesenice-Bled
Košir Štefan mesarija Zagorje in podružnica Švepovna	AVTOPODJETJE „PEREGRIN“ Kamnik, telefon 24 Avtobusi za izlete in tovorni avto- mobili za prevoz vedno na razpolago	Restavracija Tancar Jesenice	Kavarna Čop Lojzka Šoberl, poslovodkinja Jesenice
Vodopivec Vinko krojaštvo Zagorje ob Savi	Gradišek Ivanka gostilna Graben pri Rihtarju se cenj. gostom še nadalje priporoča Kamnik	Bogataj Janko modna trgovina Jesenice	Jože Mihelač splošno krojaštvo Jesenice
Ana in Davorin Kovač gostilna in kuhinja Ljudske stavbne zadruge Zagorje ob Savi	Birk Josip gostilna Kamnik	Pintar Rozika modistinja Jesenice	Anton Mikolavčič kolodvorska trafika Jesenice
Viktor Müller trgovina z mešanim blagom in železnino Zagorje ob Savi	Restavracija »GRAJSKI DVOR« Gizela Žirovnik Kamnik	Bernik Franc mesar in prekajevalec Jesenice	Justi Rozman fototrgovina in parfumerija Jesenice
Frančiška Rancinger gostilna Zagorje ob Savi	Hvala Artur trgovina Kamnik, Glavni trg	OBLEKE, PLAŠČI, PERILO KOŠIR - JESENICE	
Franc Renčof gostilna Toplice	Cerar Vilko urar, zlatar, optik in prodaja dvokoles Kamnik	Marija in Valentin Herman, Jesenice gostilna in mesarija	
Kozjak Franc slaščičarna, posl. Ferdo Pikš podružnica Zagorje ob Savi	Bogataj Ivan manufaktura, galanterija in špecerija Kamnik, Glavni trg	Pogačnik Josip, Jesenice - Ljubno trgovina čevljev	
Križanec Blaž mesarija Zagorje ob Savi	Rabič Jurij mesar in klobasičar Jesenice	Ivan Stojan modno krojaštvo Jesenice, Obrtniška 23	Neuman Darija modistinja Jesenice, Kralja Petra c. 5
Janko in Angela Barlič gostilna in mesarija Toplice	Lekarna Koželj Jesenice	Fani Krmelj, Jesenice, Gosposvetska c. 15	
Veselo in blagoslovljene praznike in srečno Novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem Štefan Cimerman meh. delav. klob. proizv. Trbovlje I.	Ciril Bajželj mesarija Jesenice, Prešernova 3	Ignacij Hrovat m e s a r Jesenice, Gosposvetska 19	J. Pučko zaloga šivalnih strojev in koles ter ostalih delov, zastopstvo PHILIPS- radio aparatov Jesenice, Kralja Petra c. 12
Veselo in blagoslovljene praznike in srečno Novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem Zvonko Arnšek modna krojaška delavnica Trbovlje I.	Marica Godina gostilna »Lasan« Jesenice	Mavricij Smolej Jesenice, Gosposvetska c. 20 / urar in sodni cenilec 	
Veselo in blagoslovljene praznike in srečno Novo leto želi vsem obiskovalcem in se priporoča Petretič Maks frizer salon Trbovlje I.	Veselo in blagoslovljeno novo leto želi Kmečka, delavska hranilnica in posojilnica - Trbovlje		IVAN ZVEZDA krojaštvo in trgovina Jesenice, Cankarjeva 5
Veselo in blagoslovljeno novo leto želi Franc Žak, urar Trbovlje	Vsem mojim odjemalcem srečno novo leto Alojz Germ, Trbovlje		
Veselo in blagoslovljeno novo leto želi Zadružna knjigarna r.z.z o.z., Trbovlje — Vode	Veselo in blagoslovljeno novo leto želi I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani, r. z. z o. z., prodajalna: Trbovlje II.		
Veselo in blagoslovljeno novo leto želi Društveni dom, Trbovlje II.	DRAGO RADEJ TRBOVLJE		
Veselo in blagoslovljeno novo leto želi I. delavsko konzumno društvo r. z. z o. z. v Ljubljani prodajalna: Trbovlje — Vode	Vsem odjemalcem srečno in veselo Novo leto		

Srečno novo leto Vam voščijo:

ANTON VREČEK špecerija, steklo, porcelan Kranj Srečno in veselo novo leto želi ter se priporoča Jenko Alojzij dežnikar Kranj	Kirn Štefan krojaštvo Hrastnik Rebov Franc čevljar Hrastnik Vsem cenjenim odjemalcem želi srečno in veselo novo leto ter se priporoča nadalje Finžgar Lado, trgovina z mešanim blagom Škofja Loka, Sp. trg 37	Veselo in srečno novo leto želi Lovro Hafner gostilna »Pri Lovrencu« Suha 13 Srečno in veselo novo leto želi pekarna Beguš Angela Škofja Loka, kolodvor Srečno in veselo novo leto želita Jože in Anica Audič gostilna Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem Anton Gosar mesar Stara Loka Podružnica Puštal-Sv. Duha Veselo in srečno novo leto želi in se priporoča Erznožnik Pavel frizer Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem BOGATAJ mesarija, Nunska 11, Spodnji trg 3 Škofja Loka Veselo in srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom gostilna J. Štrekelj Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi Janko Šelhavs fotograf Škofja Loka Veselo in srečno novo leto želi GOSTILNA „Starman“ Škofja Loka, kolodvor	Veselo in srečno novo leto želi Ana Karlin gostilna »Plevna« Suha 9 Srinjar Maks špecialna delavnica za stavbno in pohištveno mizarstvo Zagorje-Toplice Alojzij in Justina Kic parna pekarna in trgovina z mešanim blagom Toplice Ivan in Pavla Dernovšek rudniška restavracija Toplice Josip Narod čevljarstvo Zagorje ob Savi Tinca Bazel strojno pletenje Zagorje ob Savi Peter Merva brivec in frizer Zagorje ob Savi Josip in Pavla Kenda trgovina z mešanim blagom Zagorje ob Savi VIPAVC FRANC splošno krojaštvo Toplice Zagorje ob Savi Vodovnik Slavko modno krojaštvo Zagorje ob Savi Francin Marija Rosina pekarna in branjerija Zagorje ob Savi KOS IVAN čevljar Zagorje ob Savi Anton Medved mesarija Zagorje, podružnica Potoška vas
IVAN BITENC trgovina koles in šivalnih strojev Kranj JANKO RANT VELETRGOVINA KOLONIALNEGA BLAGA IN ŠPECERIJE LEKARNA MR. M. RAUCH KRANJ MESTNI TRG Mrežar Alojzij gostilna in mesarija Št. Vid nad Ljubljano Dobro in poceni kupite vse vrste špecerijskega in manufakturnega blaga pri Rudolf Kolarič Brezovica in Dragomer Dobro blago in zmerne cene nudi Vidmar Anton trgovina in gostilna Vrhovci 17 Janko Arnšek moško in damsko krojaštvo Hrastnik Loger Amalija mesarija in gostilna Hrastnik Točijo se pristna vina	Veselo in srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem Andrej Krošelj pekarna Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem Miran Plantarič urar in kavarnar Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in se nadalje priporoča M. JEŠE trgovina z mešanim blagom Škofja Loka Veselo in srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem PREGEL FRIC Škofja Loka Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem mesarija K R E K Škofja Loka Vsem cenjenim odjemalcem želim srečno in veselo novo leto in se pri- poročam za nadaljnjo naklonjenost IVAN HAFNER Škofja Loka, Spodnji trg Srečno in veselo novo leto želi trgovina z meš. blagom in municijo Janez Potočnik Škofja Loka Ljudska stavbna zadruga ZAGORJE OB SAVI Ljudska gospodarska zadruga in poslovalnica ZAGORJE		

Srečno novo leto Vam voščijo:

Veselo in srečno novo leto želi
svojim cenjenim gostom gostilna

Mulej Stanko

Na potokih

Priporoča se tudi za nadalje.

Demak Pavel

brivski ter damski frizerski salon

Slovenski Javornik

GRILC FRANC

manufaktura

želi cenjenim odjemalcem srečno in
veselo novo leto 1939. ter se pripo-
roča za nadalje.

Slovenski Javornik

Veselo in srečno novo leto želi
svojim cenjenim gostom gostilna

Leskovec Marija

Slovenski Javornik

NOČ ALOJZI

pekarna

Slovenski Javornik

Černe Ivan

modno krojaštvo

Slovenski Javornik

Pibernik Albin

mlekarna

Slovenski Javornik

Čuden Ana

trgovina z mešanim blagom

Slovenski Javornik

Zidaš hišo si družinsko,
rabiš kaj za gospodinjstvo,
vse dobavi ti

„KOVINA“

to je kranjska železnina.

SREČNO NOVO LETO!

Moda

OROSEL

damski in otroški klobuki, nogavice,
rokavice, perilo itd.

Kranj

Modna in konfekcijska trgovina

Angela Levičnik

želi veselo novo leto in se priporoča

Nizke cene!

Kranj

TERČON ALBIN

delikatese in špecerija. Telefon 70

želi srečno novo leto in se priporoča

KRANJ

Veselo in srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem galanterijska trgovina

M. KANDUČ, nasl., Kranj

HINKO - KRANJ

želi vsemu delavstvu veselo in
srečno novo leto.

*

ALBIN JAZBEC

konfekcijska trgovina

Kranj

*

Schilling Drago

koncesionirano elektrotehn. podjetje

želi svojim cenj. odjemalcem srečno
in veselo novo leto.

Kranj

Tonejc Viktor

tapetnik

Kranj

**ZADRUŽNA
TISKARNA**

V LJUBLJANI

tiska vsa v tiskarsko
stroko spadajoča dela

**HITRO, LEPO
IN POCENI!**

*

Leopold Sulcer

trgovina z mešanim blagom

Primskovo, Kranj

Priporoča se

LEKARNA

„PRI SV. TROJICI“

Mr. Fr. Savnik ded.

KRANJ

*

Vsem cenj. obiskovalcem brivskega
in friz. salona Rozmana v Kranju
želi prav srečno in veselo novo leto

Žnidarič Jožef

Kranj

Obiščite brivnico

Lenard Pirc

pri mostu na Primskovem
Trajno kodranje z najnovejšim
aparatom.

Franc Bohorič

PEKARIJA

KRANJ

Majnik Ignac

trgovina s kolesi in strojno klju-
čavničarstvo

Kranj

Sreče polno novo leto želi vsem ce-
njenim odjemalcem in se priporoča

Zupančič Alojzij

špecerijska trgovina

Kranj

**PRVA DELAVSKA
HRANILNICA
IN POSOJILNICA**

R. Z. Z O. Z.

**LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA 22/I.**

NOVA ZLATARSKA DELAVNICA

HVALA FRANC

Kupujem staro zlato in srebro ali zamenjam za drugo blago

ZLATAR IN JUVELIR, KRANJ

Se priporoča ter želi srečno novo leto